

قاعده انتگرال گیری رامبرگ

با استفاده از قاعده رامبرگ و به کمک مقادیر تقریبی که از روشهای ساده‌ای همچون قاعده دوزنقه‌ای برای تعیین مقدار عددی انتگرال معین یک تابع بدست می‌آید و بدون محاسبه تابع f

در نقاط اضافی، می‌توان تقریبهای بهتری برای $\int_a^b f(x) dx$ بدست آورد.

به روش پیچیده‌ای که در اینجا از ذکر آن خودداری می‌کنیم، می‌توان نشان داد که

$$I = \int_a^b f(x) dx = T_N + E_2 h^2 + E_4 h^4 + E_6 h^6 + \dots$$

که در آن E_i (ضرایب برنولی) تنها به مشتق i ام تابع f بستگی دارند و مستقل از h و a و b هستند.

اگر در رابطه فوق، h را به $\frac{h}{2}$ تبدیل کنیم خواهیم داشت:

$$I = \int_a^b f(x) dx = T_{2N} + E_2 \left(\frac{h}{2}\right)^2 + E_4 \left(\frac{h}{2}\right)^4 + E_6 \left(\frac{h}{2}\right)^6 + \dots$$

برای حذف E_2 چنین عمل می‌کنیم:

$$3I = 4I - I = 4T_{2N} - T_N + E_4 \left(\frac{h^4}{4} - h^4\right) + E_6 \left(\frac{h^6}{16} - h^6\right) + \dots$$

در نتیجه:

$$I = \frac{4T_{2N} - T_N}{3} + E'_4 h^4 + E'_6 h^6 + \dots$$

رابطه بالا نشان می‌دهد که مقدار $\frac{4T_{2N} - T_N}{3}$ تقریب عددی دقیق‌تری از I است که

خطای آن متناسب با h^4 است (خطای T_{2N} و T_N متناسب با h^2 است).

اکنون قرار می‌دهیم:

$$T_{2N}^{(1)} = \frac{4T_{2N} - T_N}{3}$$

در نتیجه:

$$I = \int_a^b f(x) dx = T_{2N}^{(1)} + E'_4 h^4 + E'_6 h^6 + \dots$$

مجدداً در رابطه فوق، h را به $\frac{h}{2}$ تبدیل می‌کنیم خواهیم داشت:

$$I = T_{fN}^{(1)} + E'_f \left(\frac{h}{\gamma} \right)^2 + E'_g \left(\frac{h}{\gamma} \right)^6 + \dots$$

لذا برای حذف E'_f چنین عمل می کنیم:

$$15 I = 16 T_{fN}^{(1)} - T_{\gamma N}^{(1)} + E''_f h^6 + \dots$$

در نتیجه:

$$I = \frac{16 T_{fN}^{(1)} - T_{\gamma N}^{(1)}}{15} + E''_f h^6 + E''_\lambda h^8 + \dots$$

$$I = T_{fN}^{(2)} + O(h^6)$$

آنگاه

$$T_{fN}^{(2)} = \frac{16 T_{fN}^{(1)} - T_{\gamma N}^{(1)}}{15}$$

و اگر قرار دهیم:

با تکرار این روند، مقادیر تقریبی $T_{\gamma N}^{(1)}$ ، $T_{fN}^{(2)}$ ، $T_{\lambda N}^{(3)}$ ، ...، $T_{\gamma N}^{(m)}$ با دقت بیشتری حاصل می شود.

$$T_{\gamma N}^{(m)} = \frac{\gamma^m T_{\gamma N}^{(m-1)} - T_{\gamma N}^{(m-1)}}{\gamma^m - 1}$$

در واقع:

$m = 1, 2, \dots, k$ (مرتبۀ روش رامبرگ)

$k = 1, 2, \dots$ (تعداد دفعات تکرار)

و خطای $T_{\gamma N}^{(m)}$ متناسب با $h^{\gamma m + 2}$ است.

با استفاده از جدول زیر می توانیم مقادیر $T_{\gamma N}^{(m)}$ را محاسبه کنیم:

$m=0$	$m=1$	$m=2$	$m=3$
$T_N^{(0)}$			
$T_{\gamma N}^{(0)}$	$T_{\gamma N}^{(1)}$		
$T_{fN}^{(0)}$	$T_{fN}^{(1)}$	$T_{fN}^{(2)}$	
$T_{\lambda N}^{(0)}$	$T_{\lambda N}^{(1)}$	$T_{\lambda N}^{(2)}$	$T_{\lambda N}^{(3)}$

مثال. با استفاده از قاعده رامبرگ مقدار تقریبی $I = \int_0^1 \frac{dx}{1+x}$ را به فرض $h=1$ و $m=3$

محاسبه کنید.

$$x_0 = 0, \quad x_1 = 1, \quad h = 1, \quad f(x) = \frac{1}{1+x}$$

$$h=1 : \quad T_1 = \frac{h}{2}(f_0 + f_1) = \frac{1}{2}\left(1 + \frac{1}{2}\right) = 0.75$$

$$h=\frac{1}{2} : \quad T_2 = \frac{h}{2}(f_0 + 2f_1 + f_2) = \frac{1}{4}\left(1 + \frac{2}{1.5} + \frac{1}{2}\right) = 0.708333$$

$$h=\frac{1}{4} : \quad T_4 = \frac{h}{2}(f_0 + 2f_1 + 2f_2 + 2f_3 + f_4) = \frac{1}{8}\left(1 + \frac{2}{1.25} + \dots + \frac{1}{2}\right) = 0.697023$$

$$h=\frac{1}{8} : \quad T_8 = \frac{h}{2}(f_0 + 2f_1 + 2f_2 + \dots + 2f_7 + f_8) = 0.694122$$

$m=0$	$m=1$	$m=2$	$m=3$
$T_1^{(0)} = 0.75$			
$T_2^{(0)} = 0.708333$	$T_2^{(1)} = \frac{4 \times 0.708333 - 0.75}{3} = 0.69444$		
$T_4^{(0)} = 0.697023$	$T_4^{(1)} = 0.693254$	$T_4^{(2)} = \frac{16 \times 0.693254 - 0.69444}{15} = 0.693175$	
$T_8^{(0)} = 0.694122$	$T_8^{(1)} = 0.6931555$	$T_8^{(2)} = 0.693148$	$T_8^{(3)}$

$$T_8^{(3)} = \frac{64 \times 0.693148 - 0.693175}{63} = 0.693148 \quad (6D)$$